

Lygių galimybių įgyvendinimo 2024-2026 m. veiksmų planas

2025 m.
įgyvendinimo ataskaita

Turinys

Įvadas	2
Apibendrinimas	2
Rezultatai	3
1 uždavinys. Vykdyti šviečiamąsias bei socialinės integracijos veiklas, siekiant įtvirtinti lygių galimybių įgyvendinimą	3
2 uždavinys. Organizuoti tikslinių grupių mokymus ir renginius lygių galimybių temomis	7
3 uždavinys. Vykdyti neapykantos kalbos ir neapykantos nusikaltimų prevencijos priemones, siekiant mažinti šių reiškinų skaičių	9
4 uždavinys. atlikti tyrimus bei nuolatinį teisinio reglamentavimo peržiūrėjimą ir vertinimą, siekiant užtikrinti lygias galimybes visose gyvenimo srityse	13
5 uždavinys. Stiprinti tarpinstitucinį bei tarptautinį bendradarbiavimą ir bendradarbiavimą su socialiniais partneriais lygių galimybių srityje	22
6 uždavinys. Organizuoti visuomenės švietimo, lygių galimybių įgyvendinimo veiklas, inicijuoti teisėkūros iniciatyvas siekiant kovoti su rasizmu	25
7 uždavinys. Organizuoti visuomenės švietimo, lygių galimybių įgyvendinimo veiklas, inicijuoti teisėkūros iniciatyvas, skatinant LGBTI+ asmenų teisių užtikrinimą	27

Ivadas

Šioje ataskaitoje pateikiama informacija apie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2023 m. liepos 28 d. įsakymu Nr. A1-507 patvirtinto Lygių galimybių įgyvendinimo 2024–2026 metais veiksmų plano (toliau – Planas) įgyvendinimą 2025 m.

Plano paskirtis – ugdyti pagarbą žmogui, užtikrinti teisės aktų, nustatančių nediskriminavimo ir lygių galimybių principus, nuostatų įgyvendinimą, didinti visuomenės teisinį sąmoningumą, supratingumą dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, religijos ar įsitikinimų, pažiūrų, amžiaus, seksualinės orientacijos, negalios, sveikatos būklės, etninės priklausomybės ir kitų diskriminacijos pagrindų, informuoti visuomenę apie vykdomas lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo priemones, stiprinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą lygių galimybių srityje, užtikrinti tarptautinį bendradarbiavimą lygių galimybių ir neapykantos nusikaltimų prevencijos srityse.

Plano įgyvendinimą koordinuoja Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Lygių galimybių, moterų ir vyrų lygybės grupė.

Programa finansuojama iš atitinkamų metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ministerijoms ir įstaigoms, atsakingoms už priemonių įgyvendinimą, patvirtintų bendrųjų asignavimų, Europos Sąjungos (toliau – ES) fondų ir kitų lėšų, gautų Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Apibendrinimas

1. Didžioji dalis 2025 m. įgyvendintų priemonių apibūdintinos kaip švietėjiško, mokomojo pobūdžio.
2. Būtinai didesnis skirtingų institucijų ir įstaigų įsitraukimas į Plano ir strateginių tikslų dėl lygių galimybių užtikrinimo įgyvendinimą. Matomas poreikis aktyvesniam socialinių partnerių (nevyriausybinių organizacijų, profesinių sąjungų, ombudsmenų ir kt.) įsitraukimui, siekiant tikslingų pokyčių lygių galimybių politikos srityje.
3. Viena vertus, pastebėtinai kairių įgyvendintų priemonių rodiklių viršijimas, kas rodo, didelį susidomėjimą švietėjiškomis, mokomojo pobūdžio veiklomis lygių galimybių srityje. Kita vertus, dalis priemonių įgyvendintos iš dalies arba neįgyvendintos išvis pasikeitus aplinkybėms, pavyzdžiui, geopolitinei situacijai, užsitęsusi teisės aktų projektų parengimo darbams ir derinimui su suinteresuotosiomis šalimis ir kitoms aplinkybėms.

Rezultatai

1 uždavinys. Vykdyti šviečiamąsias bei socialinės integracijos veiklas, siekiant įtvirtinti lygių galimybių įgyvendinimą

Įgyvendinant Plano priemonę 1.1 „finansuoti nevyriausybinių organizacijų projektą, skirtą iš pataisos įstaigų paleidžiamų asmenų socialinės integracijos veikloms vykdyti“, finansavimas buvo skirtas Vilniaus arkivyskupijos Caritas Nuteistųjų konsultavimo centrui, kuris įvykdė visas Projektų, skirtų socialinės integracijos paslaugoms iš laisvės atėmimo bausmės atlikimo vietų paleidžiamiesiems (paleistiems) asmenims teikti, atrankos konkurso organizavimo 2024–2026 metais nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2023 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. A1-650 „Dėl Projektų, skirtų socialinės integracijos paslaugoms iš laisvės atėmimo bausmės atlikimo vietų paleidžiamiesiems (paleistiems) asmenims teikti, atrankos konkurso organizavimo 2024–2026 metais nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai), 13 punkte ir jo papunkčiuose išvardintas veiklas, įskaitant Projekto veiklų viešinimą bei informacijos sklaidą:

1) suteikė 504 iš laisvės atėmimo bausmės atlikimo vietų paleidžiamiesiems asmenims kalėjimuose ir 133 iš laisvės atėmimo bausmės atlikimo vietų paleistiems asmenims, psichologinę, teisinę, sveikatos priežiūros, švietimo pagalbą suteikė 19 iš laisvės atėmimo bausmės atlikimo vietų paleidžiamiesiems asmenų kalėjimuose ir 66 iš laisvės atėmimo bausmės atlikimo vietų paleistiems asmenims, suteikė palydimąsias paslaugas 16 iš laisvės atėmimo bausmės atlikimo vietų paleistiems asmenims, suteikė ir suorganizavo kitą pagalbą 4 iš laisvės atėmimo bausmės atlikimo vietų paleidžiamiesiems asmenims kalėjimuose ir 59 iš laisvės atėmimo bausmės atlikimo vietų paleistiems asmenims.

2) vykdytos viešinimo veiklos: publikuoti 4 straipsniai, trys iš jų interneto svetainėje <https://www.caritas.lt/news/> ir vienas interneto svetainėje <https://kauno.diena.lt>. 1 laida Marijos radijuje, sukurtas ir pavišintas 1 vaizdo siužetas <https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000512116/zinios> - Nuteistųjų istorijos <https://www.youtube.com/watch>. Suorganizuotos konsultacijos 50 nuteistųjų artimiesiems, kurie gavo 134 konsultacijas. Suorganizuotos 26 priklausomybių ligų konsultanto konsultacijos, kuriose dalyvavo 63 asmenys.

3) suorganizuoti 5 susitikimai su bendruomenėmis ir savivalda. Susitikimų metu pristatyta Nuteistųjų konsultavimo centro veikla bei Kauno arkivyskupijos Caritas nuteistųjų integracijos programos veikla, Projekto veikla, taip pat iš laisvės atėmimų bausmės atlikimo įstaigų paleidžiamų (paleistų) asmenų socialinės integracijos tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos

socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. A1-939/1R-324 „Dėl iš laisvės atėmimo bausmės atlikimo vietų paleidžiamų (paleistų) asmenų socialinės integracijos tvarkos aprašo patvirtinimo“, bei suteikta informacija apie pagalbos tinklą iš kalėjimų paleistiems asmenims. Susitikimai suorganizuoti Šiaurės Licėjaus moksleiviams, dalyvavo 25 asmenys; susitikimas su Trakų raj. Socialinės paramos skyriaus atsakingu asmeniu dėl paslaugų teikimo teistiems asmenims; susitikimas su Mykolo Romerio universiteto psichologijos 3 kurso studentams, kuriame dalyvavo 14 asmenų; susitikimas su Trakų raj. seniūnijos darbuotojams socialinėmis darbuotojomis dėl paslaugų teikimo teistiems asmenims, kuriame dalyvavo 8 asmenys; susitikimas su Kalėjimų socialiniais darbuotojais Kaune, kuriame dalyvavo 24 asmenys.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Nevyriausybinių organizacijų projektų, kuriems skirtinas finansavimas, skaičius	1	1	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – SADM)

Įgyvendinant Plano priemonę 1.2 „**konkurso būdu finansuoti nevyriausybinių organizacijų, dirbančių lygių galimybių srityje, projektus**“ konkurso laimėtojas ir projekto vykdytojas 2025 m. pagal Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos patvirtintą priemonę lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimui buvo įgyvendintas Baltijos regiono romų asociacijos projektas „Lygybės indeksas - lygybė ir įtrauktis savivaldos paslaugų kontekste“. Projektui skirta ir panaudota valstybės biudžeto suma – 42 200 Eur. Veiklos buvo orientuotos į romų bendruomenės patiriamą diskriminaciją, ypač savivaldybių teikiamų viešųjų paslaugų srityje, siekiant identifikuoti netiesioginės diskriminacijos apraiškas ir stiprinti institucijų gebėjimą užtikrinti lygiavertį aptarnavimą.

Projekto metu įgyvendintos visos konkurso nuostatuose numatytos veiklos. Iš viso veiklose dalyvavo 480 asmenų iš 60 savivaldybių, o įgyvendinimo procesas apėmė plataus spektro tikslines grupes – švietimo, socialinės apsaugos, teisėsaugos, kultūros ir sveikatos priežiūros specialistus. Surengti penki teminiai informaciniai renginiai, kuriuose aptartos romų diskriminacijos formos, aptarnavimo kokybės iššūkiai ir įtraukties stiprinimo priemonės. Parengtas reprezentatyvus tyrimas „Lygios teisės ir įtrauktis savivaldybių teikiamų viešųjų paslaugų kontekste“, atskleidęs netiesioginės diskriminacijos tendencijas ir romų bendruomenės patiriamus barjerus.

Projekto metu taip pat įvyko viešas renginys „Lygybės indeksas“, skirtas pristatyti tyrimo rezultatus ir aptarti diskriminacijos, rasizmo bei ksenofobijos mažinimo priemones viešajame sektoriuje. Projekto vykdytojas pateikė ne mažiau kaip penkias rekomendacijas kompetentingoms institucijoms ir surengė

šešis advokacijos susitikimus, kuriuose aptartos romų įtraukties stiprinimo galimybės. Į veiklas buvo įtraukti du partneriai – Dirbančių neįgaliųjų asociacija ir VšĮ Socialinių iniciatyvų centras „Atvirasis ratas“, prisidėję prie projekto turinio ir įgyvendinimo kokybės.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Nevyriausybinių organizacijų projektų, kuriems skirtinas finansavimas, skaičius	1	1	SADM

Įgyvendinant Plano priemonę 1.3 „**lygių galimybių kompetencijų ugdymas, visuomenės nuomonės formavimas ir stebėseną lygių galimybių srityje, kaip tai numatyta 2021–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos socialinės sutelkties plėtros programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. lapkričio 10 d. nutarimu Nr. 931 „Dėl 2021–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos socialinės sutelkties plėtros programos patvirtinimo“**, pažangos priemonėje Nr. 09-003-02-02-06 „**Įgyvendinti lygių galimybių, lyčių lygybės principus“** (toliau – pažangos priemonė Nr. 09-003-02-02-06 „**Įgyvendinti lygių galimybių, lyčių lygybės principus“**)“, buvo plėtojamas projektas „Koordinatorių modelio išbandymas ir lyčių lygybės politikos stiprinimas“ (plačiau prie priemonės 5.5). Nuo 2025 m. pradžios vyksta numatyti mokymai, taip pat, mokymai suplanuoti vasario – kovo mėnesiams. Iki 2026 m. vasario 24 d. pasiekta (bet CPVA dar nedeklaruota) unikalių dalyvių reikšmė – 657 asmenų. Taip pat, numatytas komunikacinės kampanijos, skirtos stereotipų mažinimui, filmavimas bei derinamos kitos kampanijos idėjos. Projektą ketinama užbaigti iki 2026 m. spalio 31 d.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Rodiklių, numatytų pažangos priemonės Nr. 09-003-02-02-06 „Įgyvendinti lygių galimybių, lyčių lygybės principus“ apraše,	100	100	SADM, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Generalinė prokuratūra, Nacionalinė teismų

įgyvendinimas, procentais			administracija, Kultūros ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, Žurnalistų etikos inspektorius tarnyba, Europos socialinio fondo agentūra
------------------------------	--	--	---

Įgyvendinant Plano priemonę 1.4 „**vykdyti visuomenės švietimą ir informavimą apie asmenų su negalia socialinės integracijos procesą**“, įgyvendintos trys komunikacijos priemonės:

1. sukurtas ir paskelbtas atvirojo stalo diskusijos „Kas keičiasi žmonėms su negalia“ vaizdo įrašas. Diskusijos metu drauge su Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Agentūra), Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, nevyriausybinių organizacijų bei savivaldybių atstovais buvo aptarti pirmieji negalios reformos metai – teorija, praktika, sėkmės istorijos, iššūkiai. Diskusijos įrašas su vertimu į lietuvių gestų kalbą peržiūrėtas 428 kartus;

2. įgyvendintos visuomenės švietimo ir informavimo kampanijos „Durys atviros visiems. Jokio skirtumo, su ar be negalios“ priemonės: suorganizuota spaudos konferencija, pristatanti pokyčius negalios vertinimo srityje ir kampanijos tikslus; suorganizuoti du informaciniai renginiai – klausimų-atsakymų sesijos apie negalios vertinimo procesus, kuriuose kiekviename dalyvavo daugiau kaip 200 asmenų, o transliacijos įrašai peržiūrėti daugiau kaip po 11 tūkst. kartų; sukurti originalūs trijų vaizdo grafikos klipų scenarijai ir vizualiniai sprendimai, kuriuose buvo komunikuojama apie negalios vertinimo procesus, kurie buvo transliuojami televizijoje, kampanijos paskyroje „Jokio skirtumo“, socialiniame tinkle „Facebook“; paskelbta daugiau kaip 30 įrašų socialiniuose tinkluose apie negalios vertinimo procesus, Agentūros koordinuojamas priemonės; sukurta speciali durų ir tako instaliacija, kviečianti visuomenę pažvelgti į įtrauktį, kaip į natūralų bendrystės kelią, kuriame kiekvienas žmogus turi teisę būti, dalyvauti ir eiti kartu, nepriklausomai nuo savo galimybių; parengti 5 originalūs informaciniai straipsniai apie vykdomą kampaniją ir Agentūros vykdomas priemones, skirtas asmenų su negalia įtraukčiai, kurie papildomai parengti lengvai suprantama kalba buvo publikuojami viename didžiausių šalies naujienų portalų www.tv3.lt; apie pokyčius negalios vertinimo procesuose bei

kampanijos tikslus komunikuota Delfi laidoje „Delfi diena“; LRT laidoje „Labas rytas, Lietuva“; atlikta reprezentatyvi Lietuvos gyventojų apklausa komunikacijos kampanijos pradžioje ir pabaigoje, siekiant įvertinti apklausos dalyvių žinių apie negalios vertinimo procesus pokytį (visuomenės žinių apie negalios nustatymo procesus pokytis – nuo 2 iki 5 proc. punktų);

3. sukurtas vaizdo klipas apie negalios vertinimo procesus, transliuotas 7 kino teatrų ekranuose 5 Lietuvos miestuose (Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje): daugiau kaip 34 tūkst. kontaktų kino teatrų ekranuose turėjo galimybę išvysti vaizdo klipą apie negalios vertinimo procesus, lengvai ir paprastai pateikiamą per šeimos, auginančios vaiką su negalia, istoriją.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Suorganizuotų komunikacijos priemonių skaičius	3	3	Agentūra

2 uždavinys. Organizuoti tikslinių grupių mokymus ir renginius lygių galimybių temomis

Įgyvendinant Plano priemonę 2.1 „**rengti jaunimui ir su jaunimu dirbantiems asmenims mokymus lytiškumo ugdymo klausimais**“, pagal sukurtą 4 modulių lytiškumo ugdymo programą buvo apmokyti 39 darbuotojai. Naudingos nuorodos¹.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Mokymuose dalyvavusių asmenų skaičius	25	39	Jaunimo reikalų agentūra

Įgyvendinant Plano priemonę 2.2 „**rengti jaunimui, su jaunimu dirbantiems asmenims, savivaldybių administracijų atstovams mokymus lygių galimybių įgyvendinimo, pagarbos žmogui ugdymo, lygių galimybių, moterų ir vyrų lygybės politikų įgyvendinimo, apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje politikų formavimo ir įgyvendinimo klausimais**“, pagal sukurtą 4 modulių lytiškumo ugdymo programą mokymų metu apmokyti darbo su jaunimu paslaugą jaunimui teikiantys jaunimo darbuotojai, su jaunimu dirbančiųjų tinklo susitikimo metu jaunimo darbuotojai ir su jaunimu dirbantys asmenys buvo supažindinti su žmogaus teisių įrankiu - Kompasas, kuris 2024 m.

¹ [lytiskumo-ugdymo-praktinis-gidas-nika-norvila.pdf](#)

buvo atnaujintas ir išverstas į lietuvių kalbą bei pasitelkiant Nepatogaus kino klasės virtualios realybės patirtį vykdytos edukacijos. Suplanuoti rezultatai viršyti.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Mokymuose dalyvavusių asmenų skaičius	80	200	Jaunimo reikalų agentūra

Įgyvendinant Plano priemonę 2.3 „**organizuoti mokymus savivaldybių asmenų su negalia reikalų koordinavimo funkcijas atliekantiems darbuotojams, kitiems savivaldybių administracijų ir seniūnijų darbuotojams asmenų su negalia įtraukties ir dalyvumo skatinimo klausimais**“, Agentūra, bendradarbiaudama su asmenis su negalia vienijančiomis nevyriausybinėmis organizacijomis (Lietuvos asociacija „Gyvastis“; asociacija „Kitoks vaikas“; Lietuvos sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Viltis“; klubas „Diabeto IQ“; Pagalbos onkologiniams ligoniams asociacija „POLA“; Išsėtinės sklerozės draugija „Feniksai“; asociacija „Demencija Lietuvoje“; Lietuvos aklyjų ir silpnaregių ugdymo centras) surengė mokymų ciklą Agentūros ir savivaldybių darbuotojams apie skirtingų negalių ypatumus: apie asmenų, sergančių inkstų ligomis, dializuojamų, laukiančių transplantacijos, gyvenančių po organų transplantacijos bei sergančiųjų epilepsija savijautą ir gyvenseną; apie autizmo spektro ypatumus; apie asmenų su intelekto negalia įvairovę ir kasdienybės iššūkius; apie vaikų ir suaugusiųjų, sergančių cukriniu diabetu, gyvenimą ir gydymą; apie sergančiųjų onkologinėmis ligomis savijautą ir gydymo šalutinį poveikį; apie sergančiųjų išsėtine skleroze iššūkius; apie sergančiųjų demencija gyvenimo pokyčius; apie kurčneregių specifiką. Taip pat Agentūros ir savivaldybių specialistams buvo organizuoti mokymai tema „Kaip bendrauti su žmonėmis, kurie patiria informacijos suvokimo iššūkių“. Iš viso vyko 10 mokymų, kuriuose iš jų dalyvavo 100-130 asmenų.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Mokymuose dalyvavusių asmenų skaičius	120	1000+	Jaunimo reikalų agentūra

Įgyvendinant Plano priemonę 2.4 „**organizuoti kompetencijų ugdymo veiklas teisėjams lygių galimybių užtikrinimo temomis**“, Nacionalinė teismų administracija, atsižvelgusi į turimas finansines galimybes ir vadovaudamasi Teisėjų tarybos 2024 m. rugsėjo 27 d. nutarimu Nr. 13P-134-

(7.1.2.) „Dėl 2025 m. mokymų pagal teisėjų mokymo programas plano patvirtinimo“ patvirtintomis 2025 m. teisėjų mokymo programomis, 2025 m. organizavo mokymus „Neapykantos nusikaltimai: teisiniai ir psichologiniai aspektai“. Mokymai buvo skirti baudžiamąsias bylas nagrinėjantiems teisėjams, juose nagrinėtos temos: „Neapykantos nusikaltimų samprata ir atpažinimas. Neapykantą kurstanti kalba ir neapykantos nusikaltimas: turinys ir atskyrimo kriterijai. Teismų praktika nagrinėjant tokio pobūdžio nusikalstamas veikas. Europos Žmogaus Teisių Teismo ir nacionalinių teismų praktika brėžiant takoskyrą tarp saviraiškos laisvės ir neapykantą kurstančios kalbos. Baudžiamojo proceso ypatumai tiriant ir nagrinėjant tokio pobūdžio baudžiamąsias bylas“, „Neapykantos psichologija. Neapykantos nusikaltimų ir neapykantą kurstančių kalbų poveikis nukentėjusiesiems ir pažeidžiamoms bendruomenėms. Nukentėjusiųjų nuo neapykantos nusikalstamų veikų poreikiai. Bendravimas su nukentėjusiais nuo neapykantos nusikalstamų veikų“. Mokymai truko 8 akademines valandas, juose sudalyvavo 12 teisėjų.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Mokymuose dalyvavusių teisėjų skaičius	65	12	Nacionalinė teismų administracija

Įgyvendinant Plano priemonę 2.5 „**Priemonė – organizuoti specializuotos kompleksinės pagalbos centrų (toliau – SKPC) darbuotojų kompetencijų tobulinimo veikas**“, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija 2025 m. organizavo mokymus „SKPC klientų motyvavimas gauti pagalbą“. Mokymai buvo skirti specializuotos kompleksinės pagalbos centrų darbuotojams, tiesiogiai dirbantiems su smurtą artimoje aplinkoje patiriančiais ir (ar) smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriančiais asmenimis. Buvo suorganizuoti dveji nuotoliniai mokymai po 4 akademines valandas, juose sudalyvavo 56 asmenys.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Mokymuose dalyvavusių SKPC darbuotojų skaičius	40	56	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

3 uždavinys. Vykdyti neapykantos kalbos ir neapykantos nusikaltimų prevencijos priemones, siekiant mažinti šių reiškinių skaičių

Igyvendinant Veiksmų plano priemonę 3.1 „**vykdyti veiklas, skirtas diskriminacijai tautybės pagrindu mažinti**“, Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2025 m. rugpjūčio 27–29 d. organizavo ir finansavo tautinių mažumų jaunimo edukacinę stovyklą „Bendraamžių akademija“. Stovykloje dalyvavo 26 mokiniai iš Visagino, Švenčionių, Švenčionėlių ir Vilniaus mokyklų, kuriose ugdymo procesas vykdomas lietuvių ir tautinių mažumų kalbomis. Trijų dienų mokymų metu dalyviai susipažino su aktyvaus pilietiškumo formomis, diskutavo apie informacijos iškraipymą, dezinformaciją, neapykantos kalbą, nediskriminavimą, priklausomybes technologijoms bei asmeninio įvaizdžio formavimą internete. Mokymai pasižymėjo dalyvių įsitraukimu, iniciatyvumu ir motyvacija dalyvauti veiklose, diskutuoti aktualiomis temomis ir plėtoti savo kompetencijas. Veiklai įgyvendinti buvo skirta 6000 Eur suma.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Diskriminacijos tautybės pagrindu mažinimui skirtuose renginiuose dalyvavusių asmenų skaičius	20	26	Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

Igyvendinant Plano priemonę 3.2 „**ugdyti policijos kursantų ir pareigūnų kompetencijas tinkamai reaguoti į neapykantos nusikaltimus, tirti ir užkardyti tokius nusikaltimus**“, 2025 metais policijoje: Pagal kvalifikacijos tobulinimo programą „Pareigūnų veiksmai neapykantos nusikaltimų atvejais ir prevencinė veikla užkardant neapykantos nusikaltimus“ mokėsi 21 dalyvis. Pagal policininko modulinę profesinio mokymo programą, kurioje yra tema „Žmogaus teisių ir laisvių samprata, teisinio reguliavimo pagrindai bei pagrindinės institucijos, užtikrinančios žmogaus teisių ir laisvių apsaugą“, mokėsi 149 dalyviai. Pagal policininko modulinės profesinio mokymo programos modulį „Bendrieji policijos pareigūnų veiklos aspektai“ yra skirtos 6 akad. val. temai „Neapykantos nusikaltimų samprata, požymiai, formos, teisinis reglamentavimas. Neapykantos nusikaltimų skirtumai nuo kitų nusikalstamų veikų“, pagal ją mokėsi 149 dalyviai. Pagal įvadinio mokymo kursų programą „Neapykantos nusikaltimų samprata, požymiai, formos. Kuo skiriasi nuo kitų nusikalstamų veikų“ mokėsi 136 dalyviai. Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos Demokratinė institucijų ir žmogaus teisių biuro organizuojuose mokymuose „Bendri teisėsaugos pareigūnų ir pilietinės visuomenės atstovų mokymai kovai su neapykantos nusikaltimais“ dalyvavo 10 policijos pareigūnų.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Mokymuose dalyvavusių policijos kursantų ir pareigūnų skaičius	130	465	Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos

Įgyvendinant Plano priemonę 3.3 „**vykdyti informacijos, padedančios atpažinti neapykantos nusikaltimus ir neapykantos kalbą ir skatinančios apie juos pranešti, sklaidą**“, 2025 metais:

1) Organizuotas 301 susitikimas su bendruomenėmis ir (ar) organizacijomis (arba jų atstovais), galinčiomis patirti socialinę atskirtį dėl negalios, amžiaus, lyties, rasinės ir etninės kilmės, tautybės, tikėjimo, įsitikinimų ir pažiūrų, lytinės orientacijos, socialinės padėties. Iš jų su:

- asmenimis su negalia ar jų atstovais – 96 (bendrijos, draugijos, sąjungos);
- senjorais – 68 (jų klubai, bendrijos, saugios kaimynystės grupės, socialinės globos namai, trečiojo amžiaus universitetai, Lietuvos pensininkų sąjunga „Bočiai“, Lietuvos Raudonojo

Kryžiaus draugijos senjorai ir pan.);

- Lietuvos tautinėmis mažumomis ir kitų šalių piliečių bendruomenėmis – 61. Iš jų:
 - Ukrainos piliečiais ir (ar) karo pabėgėliais – 39;
 - romų bendruomene ar jos atstovais – 7;
 - Lietuvos karaimų religinės bendruomenės atstovais – 1;
 - žydų bendruomenės atstovais – 4;
 - baltarusių (pabėgusių nuo Baltarusijos režimo) atstovais – 4;
 - uzbekų bendruomenės atstovais – 1;
 - azerbaidžaniečių bendruomenės atstovais – 1;
- bendrą socialinę atskirtį patiriančiais asmenimis – 47;
- socialiai pažeidžiamomis šeimomis su vaikais – 26;
- LGBTQ+ asmenimis – 6.

Bendruomenės pareigūnai vykdė prevencinę ir informacinę veiklą, bendradarbiaudami su tautinių mažumų ir religinių bendrijų organizacijomis, siekdami didinti šių bendruomenių informuotumą apie Lietuvos Respublikos teisinę sistemą, gyventojų teises ir prevencijos galimybes. Veikla buvo vykdoma kartu su ukrainiečių, romų, žydų, baltarusių, armėnų, lenkų, totorių, uzbekų,

azerbaidžaniečių, vietnamiečių ir filipiniečių bendruomenėmis, taip pat Jehovos liudytojų ir žydų religinėmis bendrijomis, įskaitant tokias organizacijas kaip Ukrainiečių kultūros ir švietimo centras „Rodyna“, Klaipėdos žydų bendruomenė, Marijampolės apskrities romų centras, baltarusių bendruomenės „Krynica“ ir „Dapamoga“, azerbaidžaniečių bendruomenė „Azeris“.

Susitikimų metu bendruomenių nariams buvo teikiama prevencinė informacija apie sukčiavimų, smurto, neapykantos kalbos prevenciją, saugų elgesį ir galimybes kreiptis pagalbos, taip prisidedant prie socialinės atskirties mažinimo ir pasitikėjimo policija stiprinimo. Viena iš bendruomenės pareigūnų vykdytų privalomų įgyvendinti bendrosios prevencijos veiklų 2025 metų kalendoriuje prevencinių priemonių buvo skirta interneto kultūrai bei patyčių elektroninėje erdvėje prevencijai. Priemonės buvo vykdomos visose bendrojo ugdymo įstaigose. 2025 m. pareigūnai vykdė 1 048 priemones, prevencinė medžiaga buvo viešinta 173 kartus įvairiuose socialiniuose tinkluose. 2025 m. bendruomenės pareigūnai vykdė ir kitas veiklas, kurių poreikį nustatė analizuodami situaciją. Įvairiose Lietuvos mokyklose buvo organizuoti 52 susitikimai su moksleiviais, pedagogais ir tėvais, tikslingai nagrinėjant neapykantos nusikaltimų temą. Policijos virtualus patrulis aktyviai atlieka viešosios erdvės stebėseną, renka ir vertina informaciją, gautą iš asmenų, juos konsultuoja bei savo administruojamoje socialinio tinklo „Facebook“ paskyroje, dalindamasis prevencinio pobūdžio pranešimais, informuoja socialinių tinklų vartotojus apie tuo metu aktualias temas ir grėsmes elektroninėje erdvėje. Virtualus patrulis per 2025 metus identifikavo ir perdavė policijos įstaigoms tirti 126 atvejus, kurie galbūt yra neapykantos kurstymas.

Vidaus reikalų ministerija parengė ir išplatino socialiniuose tinkluose (*Facebook, Instagram*) informaciją, kur ir kaip galima pranešti apie neapykantos incidentus ir kokias teises turi nukentėjusieji (Vidaus reikalų ministerija | Facebook; Instagram).

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Įgyvendintų sklaidos veiklų skaičius, ne mažiau kaip	1	1+	Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija

Igyvendinant Plano priemonę 3.6 „**organizuoti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2020 m. vasario 24 d. įsakymu Nr. 1V-162 „Dėl darbo grupės sudarymo“ sudarytos darbo grupės veiksmingam atsakui į neapykantos nusikaltimus ir neapykantos kalbą Lietuvoje skatinti veiklą**“, buvo organizuoti 2 minėtos darbo grupės posėdžiai, kurių metu aptarti šie klausimai:

- 1) neapykantos kalbos ypatumų ir atsakomosios kalbos internetinėje erdvėje mokslinio tyrimo ir projekto „Neapykantos kalbos ypatumai ir nustatymo kriterijai: Lingvistinė ir teisinė analizė (NK-KRITERIJAI)“ pristatymas;
- 2) statistinių duomenų apie užregistruotus neapykantos nusikaltimus ir neapykantą kurstančios kalbos atvejus rinkimas;
- 3) terminų „tikėjimas“ ir „religija“ apibrėžtys (atsižvelgiant į 2024 m. Baudžiamajame kodekse pakeitimus – saugomų bruožų sąrašas papildytas „religija“).

Darbo grupė parengė [Ataskaitą apie neapykantos nusikaltimų ir neapykantos kalbos situaciją Lietuvoje 2024 metais](#) ir patvirtino [Darbo grupės 2026–2028 metų veiklos planą](#). Informacija apie darbo grupės veiklą skelbiama viešai Vidaus reikalų ministerijos interneto svetainėje ([Atsakas į neapykantos nusikaltimus ir neapykantą kurstančias kalbas - Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija](#)).

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Organizuotų posėdžių skaičius, ne mažiau kaip	4	2	Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija

4 uždavinys. atlikti tyrimus bei nuolatinį teisinio reglamentavimo peržiūrėjimą ir vertinimą, siekiant užtikrinti lygias galimybes visose gyvenimo srityse

Igyvendinant Plano priemonę 4.1 „**peržiūrėti lygių galimybių ir apsaugos nuo diskriminacijos teisinį reglamentavimą**“, pažymėtina, kad šiuo metu yra į nacionalinę teisę yra perkeliama 2024 m. gegužės 7 d. Tarybos direktyva (ES) 2024/1499 dėl lygybės įstaigoms taikomų standartų vienodo požiūrio į asmenis, nepriklausomai nuo jų rasinės ar etninės kilmės, srityje, vienodo požiūrio į asmenis, nepriklausomai nuo jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos, užimtumo ir profesinėje srityje, vienodo požiūrio į moteris ir vyrus socialinės apsaugos srityje ir dėl galimybės naudotis prekėmis bei paslaugomis ir prekių tiekimo bei paslaugų teikimo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2000/43/EB ir 2004/113/EB, ir dėl 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1500 dėl lygybės įstaigoms taikomų standartų dėl vienodo požiūrio į moteris ir vyrus ir vienodų jų galimybių užimtumo ir profesinės veiklos srityje,

kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2006/54/EB ir 2010/41/ES (toliau kartu – Lygybės įstaigų direktyvos). Šių Lygybės įstaigų direktyvų tikslas - jomis siekiama išplėsti lygybės institucijų kompetencijas bei galias, sustiprinti jų nepriklausomumą, aprūpinimą resursais, didinti pagalbos prieinamumą nukentėjusiems nuo diskriminacijos, užtikrinti lygybės institucijų įtraukimą į teisėkūros bei politikos formavimo procesus. Lygybės įstaigų direktyvų nuostatos yra perkeliamos į Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymą, kuris bus papildomas tokiomis sąvokomis kaip sąveikinė, daugialypė ir siejamoji diskriminacija. Šių sąvokų apibrėžtis leis tiksliau įvertinti diskriminacijos reiškinių ir efektyviau ginti asmenims, kurių lygios galimybės pažeistos. Yra plečiami Lygių galimybių kontrolieriaus įgaliojimai, suteikiant galimybę ginti viešąjį interesą lygių galimybių srityje, atlikti taikinimo procedūrą. Siūloma papildyti lygių galimybių kontrolieriaus įgaliojimus, sulyginant juos su Seimo kontrolierių ir vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įgaliojimais dėl galimybės siūlyti Seimui kreiptis į Konstitucinį Teismą iširti, ar teisės aktai, susiję su lygių galimybių užtikrinimu, atitinka Konstituciją ir įstatymus. Be kita ko, dėmesys skiriamas tinkamų sąlygų asmenims sudarymui pateikti skundą lygių galimybių kontrolieriui: siekiama numatyti galimybę skundą pateikti žodžiu. Tokiu pakeitimus siekiama perkelti į nacionalinę teisę Lygybės įstaigų direktyvų nuostatas ir užtikrinti, kad Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos paslaugomis galėtų vienodomis sąlygomis ir nemokamai naudotis visi Lietuvos Respublikos gyventojai. 2025 m. parengtas Lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 pakeitimo įstatymo projektas pateiktas derinimui su suinteresuotomis institucijomis ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

Be kita ko, pažymėtina, kad strateginių dokumentų projektų derinimas, užtikrinant horizontaliųjų principų įtraukimą į dokumentų projektus, vyksta derinant šiuos pateiktus projektus Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu patvirtintoje darbo grupėje „Dėl darbo grupės Nacionalinio pažangos plano horizontaliojo principo „Lygios galimybės visiems“ koordinavimo sudarymo“. Darbo grupę sudaro: darbo grupės vadovas, jo pavaduotojas, taip pat 2021 – 2023 metų Nacionalinio pažangos plano horizontaliojo principo „Lygios galimybės visiems“ koordinatorius bei iš kitų Ministerijos grupių (Tarptautinio bendradarbiavimo, Šeimos ir vaiko teisių apsaugos; Lygių galimybių, moterų ir vyrų lygybės; Horizontaliosios politikos ir projektų valdymo; Tikslinės pagalbos; Užsieniečių integracijos; Strateginių sprendimų paramos) paskirti atstovai, kurie, nagrinėdami kiekvieną unikalią priemonę, vertina atsižvelgiant tiek į tarptautinius ir nacionalinius teisės aktus, horizontalaus principo rekomendacinį gidą ir kitus teisės aktus bei tarptautines rekomendacijas, taip pat, be kita ko, ir į asmenų grupių, galinčių patirti diskriminaciją bei jų poreikius bei siekia numatyti lygių galimybių principą įgyvendinančias priemones bei rodiklius.

Pažymėtina ir tai, kad vertinant kiekvieną pateiktą dokumento projektą ir dokumento projekto turinį pagal sudarytos darbo grupės kompetenciją. Yra parengtas rekomendacinis Horizontalaus

principo „Lygios galimybės visiems“ įgyvendinimo gidas² (jame yra pateikiamos vertinimo gairės su atitinkamais pavyzdžiais ir siūlymais), į kurį atsižvelgiama; sudaryto vieningo klausimyno su konkrečiais klausimais nėra (kaip minėta, kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgiant į konkrečią plėtros programą ar kitą pažangos priemonę, vertina darbo grupės ekspertai pagal kompetenciją).

Derinimo terminus detalizuojančios tvarkos (derinimo algoritmo) nėra, kadangi procesas vyksta teisės aktų nustatytais terminais. HP „Lygios galimybės visiems“ koordinatorius vertina, ar reikalingas kitų grupių atstovų įtraukimas į procesą kiekvienu konkrečiu atveju (dėl kiekvienos priemonės).

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Parengtų pasiūlymų dėl teisės aktų pakeitimų skaičius	1	1+	SADM

Siekiant įgyvendinant Plano priemonę 4.2 „**atlikti tyrimus lygių galimybių politikos srityje**“, buvo inicijuotas viešasis pirkimas, pagal kurio techninę specifikaciją buvo planuojamas smurto artimoje aplinkoje pasikartojamumo priežastingumo tyrimas. Viešasis pirkimas neįvyko tiekėjams nesudalyvavus pirkime. 2026 m. planuojama, atnaujinus tyrimo techninę specifikaciją, vėl inicijuoti smurto artimoje aplinkoje pasikartojamumo priežastingumo tyrimą.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Atliktų tyrimų skaičius	1	0	SADM

Įgyvendinant Plano priemonę 4.3 „**parengti ir priimti lygių galimybių duomenų rinkimą reglamentuojantį teisės aktą**“, SADM bendradarbiaudama su Valstybės duomenų agentūra ir kitomis suinteresuotomis valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis, parengė projektą ir 2025 m. kovo 19 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė priėmė nutarimą Nr. 150 „Dėl Lygių galimybių, moterų ir vyrų lygių galimybių statistinio tyrimo“ (toliau – Nutarimas). Nutarimas įpareigoja Valstybės duomenų agentūrą atlikti lygių galimybių, moterų ir vyrų lygių galimybių statistinį tyrimą ir rengti statistinę informaciją pagal Nutarimu patvirtintą Lygių galimybių, moterų ir vyrų lygių galimybių

² [Naudingi šaltiniai ir metodinė medžiaga - Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija](#)

statistinio tyrimo temų, rodiklių ir dimensijų, kurios apima lytį, amžių, administracinę teritoriją, gyvenamąją vietovę, negalią, pilietybę, gimimo šalį, išsilavinimą, tautybę ir kitas dimensijas, sąrašą.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Parengtų ir priimtų teisės aktų, reglamentuojančių lygybės duomenų rinkimą, skaičius	1	1	SADM, Valstybės duomenų agentūra, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos

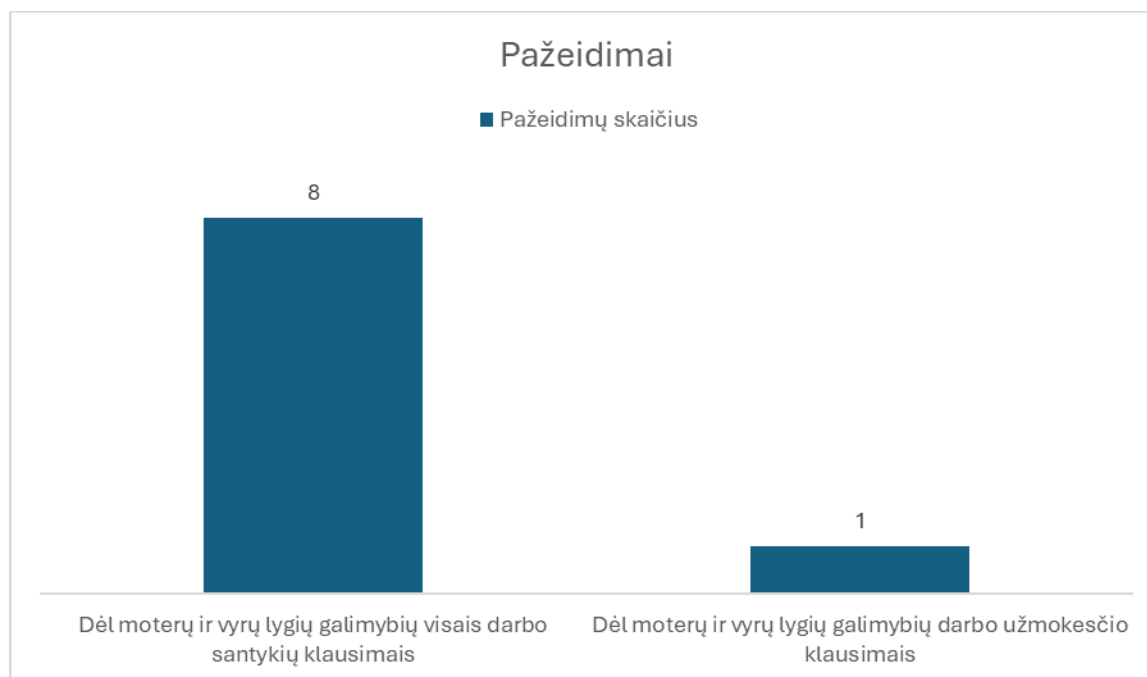
Įgyvendinant Plano priemonę 4.4 „**parengti ir skelbti lygybės duomenis apimančius, įvairių sričių rodiklius pagal lytį, amžių, tautybę ir kitas su lygybe susietas aktualias charakteristikas**“ buvo paskelbtas 41 statistinis rodiklis pagal visas Nutarimu patvirtinto sąrašo dimensijas ir 48 statistiniai rodikliai pagal dalį rodiklių sąrašė numatytų dimensijų. Paskelbti statistiniai rodikliai apima demografijos ir migracijos, namų ūkio gyvenimo sąlygų, sveikatos, sporto, švietimo, suaugusiųjų švietimo, mokslo ir technologijų, darbo rinkos, socialinės apsaugos, nusikalstamumo, viešo gyvenimo ir sprendimų priėmimo temas.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Paskelbtų lygių galimybių rodiklių, apimančių įvairių sričių duomenis, paskirstytus pagal lytį, amžių, tautybę ir kitas su lygybe susietas aktualias charakteristikas, dalis, procentais, nuo patvirtinto lygių galimybių rodiklių sąrašo	30	41	Valstybės duomenų agentūra, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos

Igyvendinant Plano priemonę 4.5 „Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vykdytos lygių galimybių ir nediskriminavimo principų laikymosi priežiūros rezultatų pristatymas Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai“, lygių galimybių ir nediskriminavimo principų laikymosi priežiūros rezultatai buvo pateikti SADM. VDI³ teikia lygių galimybių ir nediskriminavimo principų laikymosi priežiūros 2025 m. sausio–spalio mėn. rezultatus.

1. Bendroji statistika ir priežiūros apimtis

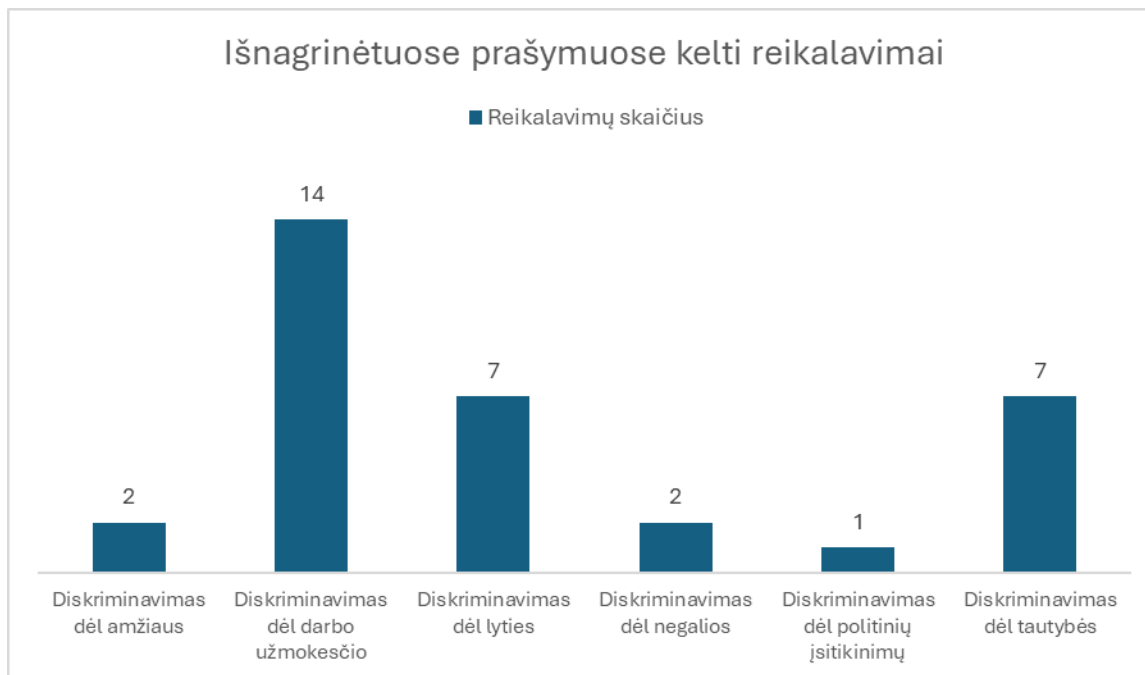
Per 2025 m. sausio–spalio mėnesius VDI atliko **682 patikrinimus** ir kitus inspekcinis veiksmus lygių galimybių klausimais, kurių metu buvo fiksuoti **9 pažeidimai** ir surašyta atitinkamai tiek pat reikalavimų jiems pašalinti.

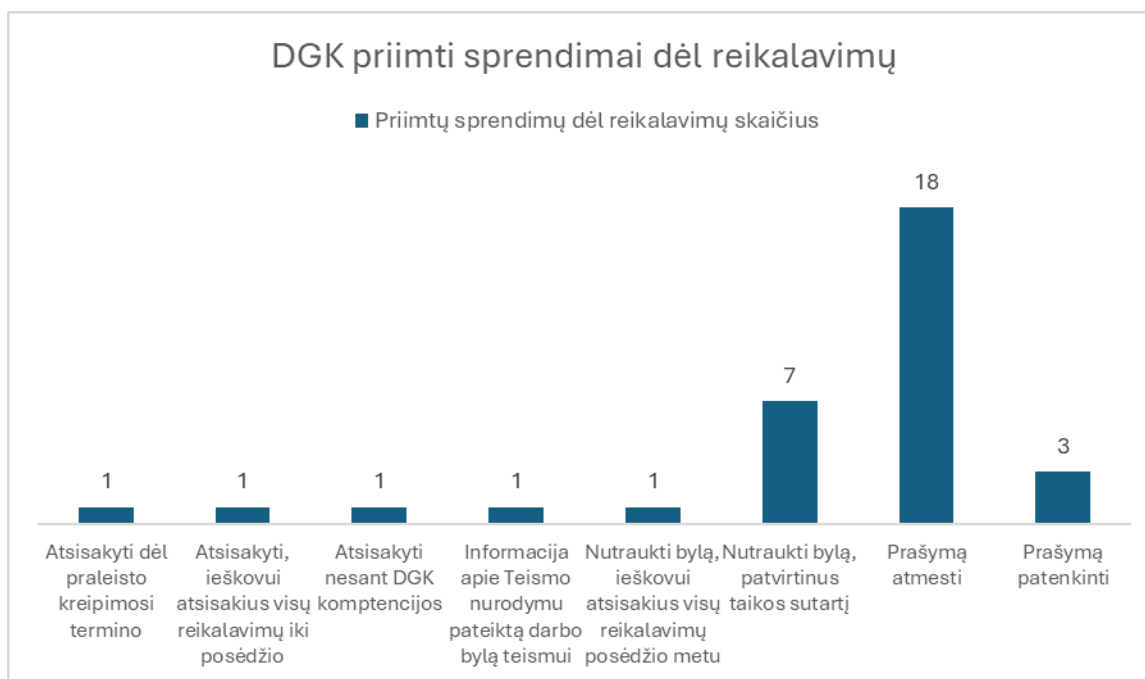
DGK⁴ šiuo laikotarpiu išnagrinėjo **29 pareiškėjų prašymus** lygių galimybių klausimais, kuriuose buvo iškelti 33 reikalavimai.

³ Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

⁴ Darbo ginčų komisijos.

Iš pateiktų prašymų daugiausia sprendimų buvo prašymus atmesti, rečiau - patvirtinti taikos sutartį. Likusiais atvejais buvo atsisakyta nagrinėti dėl įvairių procedūrinių priežasčių.

VDI taip pat išnagrinėjo **3 skundus-pranešimus dėl viešo intereso** lygių galimybių klausimais, iš kurių 1 pasitvirtino ar pasitvirtino iš dalies, o 2 nepasitvirtino. Taip pat buvo išnagrinėti 7 individualūs paklausimai.

VDI organizavo 4 konsultacinius renginius lygių galimybių klausimais, kuriuose dalyvavo 155 dalyviai.

2. Planiniai tyrimai dėl darbo užmokesčio atotrūkio

VDI 2025 m. sausio-spalio mėnesiais atliko **100 planinių tyrimų** dėl lygių galimybių ir nediskriminavimo principų laikymosi įmonėse, kuriose stebimas didžiausias moterų ir vyrų darbo užmokesčio atotrūkis, siekiant nustatyti atotrūkio priežastis. Ypatingas dėmesys buvo skiriamas darbo apmokėjimo sistemų ir lygių galimybių politikos bei vykdymo priežiūros principų įgyvendinimo priemonių klausimams, siekiant nustatyti vyrų ir moterų darbo užmokesčio atotrūkio priežastis.

2.1. Darbo užmokesčio skirtumo priežastys

Apibendrinus planinius tyrimus, **tiesioginės diskriminacijos požymių dėl atotrūkio nenustatyta.**

Pagrindinės vyrų ir moterų darbo užmokesčio atotrūkio priežastys, nustatytos atliekant planinius tyrimus įmonėse, kuriose stebimas didžiausias atotrūkis, yra šios:

2.1.1. Lyčių pasiskirstymas skirtingose pareigybėse (profesijų segregacija):

Didžiausias darbo užmokesčio atotrūkis tarp vyrų ir moterų yra stebimas įmonėje bendrai, o ne tapačiose (vienodose) ar lygiavertėse pareigybėse. Atotrūkį iš esmės lemia nusistovėjusios moterų ir vyrų profesijų pasirinkimo tendencijos. Moterys paprastai linkusios užimti žemesnės kvalifikacijos, mažiau atsakomybės reikalaujančias, prasčiau apmokamas pareigybes lyginant su vyrais. Darbo rinkoje aiški lyčių pasiskirstymo tendencija: moterys dažnai užima buhalterijų, administratorių, valytojų pareigybes, o vyrai dominuoja tokiose pareigose kaip IT specialistai, inžinieriai, dantų technikai ar tolimųjų reisų vairuotojai. Be to, absoliučioje daugumoje tikrintų įmonių direktoriaus/vadovo pareigas užima vyrai.

2.1.2. Objektivos priežastys tose pačiose pozicijose:

Nors atotrūkis įmonėje bendrai yra ryškus, patikrinimų metu nustatyta, kad net ir tais atvejais, kai darbuotojams už tas pačias pareigas mokamas skirtingas darbo užmokestis, tai yra nulemta objektyvių priežasčių. Šios objektyvios priežastys, lemiančios darbo užmokesčio dydžio diferenciaciją konkrečiose pareigybėse, yra:

- Skirtinga darbuotojų kvalifikacija.
- Išsilavinimas.
- Profesinio darbo patirtis.
- Pareigybei priskiriamų užduočių pobūdis ir apimtis.
- Dalykinės savybės ir elgsena, darbo kiekis ar kitos objektyvios aplinkybės.

2.2. Rizikos veiksniai (galimos prielaidos diskriminacijai):

Nors tiesioginės diskriminacijos požymių dėl atotrūkio fiksuota nebuvo, nustatytos tam tikros rizikos, kurios gali sudaryti prielaidas subjektyviam vertinimui ir diskriminacijos rizikai:

- **Kriterijų nebuvimas:** Didžioji dalis įmonių nėra patvirtinusios rašytinių darbuotojų atrankos/įdarbinimo kriterijų, o taip pat dažnu atveju neturi raštu įtvirtintų darbuotojų darbo vertinimo kriterijų. Nesant raštu įtvirtintų kriterijų, išlieka rizika galimoms diskriminacijos apraiškoms dėl galimai subjektyvaus darbuotojo vertinimo.
- **Darbo apmokėjimo sistemos trūkumai:** Nustatyti pavieniai pažeidimai, kai įmonės neturėjo darbo apmokėjimo sistemos (kai privalo jas turėti) arba esamos sistemos turinys neatitiko DK reikalavimų (pvz., nebuvo nurodyta apmokėjimo forma su minimaliais ir maksimaliais darbo užmokesčio dydžiais pagal pareigybes ir kvalifikaciją, taip pat neapibrėžta priedų ir priemokų skyrimo ar darbo užmokesčio indeksavimo tvarka).
- **Kvalifikacijos kėlimas:** Daugelyje įmonių nėra reglamentuota darbuotojų kvalifikacijos kėlimo tvarka.

Apibendrinant, didžiausias atotrūkis susidaro dėl socialinės ir profesinės segregacijos – moterų pasirinkimo žemesnės kvalifikacijos ir mažiau apmokamų profesijų, o ne dėl tiesioginės diskriminacijos tose pačiose pareigose. Nors atotrūkis egzistuoja dėl kitų sisteminių priežasčių (profesijų segregacijos), įmonės laikosi bazinių DK reikalavimų, susijusių su lygių galimybių politika ir šeimos įsipareigojimų derinimu.

2.3. Lygių galimybių politika:

Didelės įmonės (turinčios daugiau kaip 50 darbuotojų) yra patvirtinusios ir paskelbusios lygių galimybių politikos įgyvendinimo priemones. Visos įmonės deklaruoja, kad vadovaujasi Darbo kodekso (DK) nuostatomis ir įgyvendina darbuotojų lyčių lygybės ir nediskriminavimo principus. Mažesnės įmonės (iki 50 darbuotojų), nors neturi formalių lygių galimybių politikos dokumentų (kai prievolės nėra), vis tiek deklaruoja, kad laikosi lyčių lygybės ir nediskriminavimo reikalavimų, o atitinkamos nuostatos yra išdėstytos kituose vidaus dokumentuose.

2.4. Darbo ir šeimos įsipareigojimų derinimas:

Nenustatyta atveju, kad įmonės nevykdytų DK nuostatų, įpareigojančių padėti darbuotojams vykdyti šeiminius įsipareigojimus, suteikiant papildomas garantijas, tokias kaip papildomos poilsio dienos, nuotolinis darbas ar lankstus grafikas, kai tai objektyviai įmanoma.

3. Išvados ir rekomendacijos

3.1. Išvados apie pažeidimų statistiką:

Statistiniai duomenys apie gaunamus prašymus dėl darbo ginčų lygių galimybių klausimais, skundus bei paklausimus suponuoja, jog darbuotojai su šios rūšies pažeidimais susiduria gana retai. VDI nuomone, šie duomenys galimai atspindi išliekantį darbuotojų žinių trūkumą, reikalingą identifikuoti pažeidimus bei tinkamai apginti savo teises.

Dėl to VDI planuoja tęsti aktyvų dalyvavimą švietėjiškoje veikloje lygių galimybių bei nediskriminavimo klausimais organizuojant mokymus bei seminarus, teikiant individualias konsultacijas, bei vykdant informacijos sklaidą.

3.2. Atotrūkio sprendimo priemonės:

Darbo užmokesčio atotrūkio tarp vyrų ir moterų klausimo sprendimas peržengia vien darbo teisės ribas. Kadangi atotrūkis stebimas dėl susiformavusių „vyriškų“ ir „moteriškų“ profesijų, efektyviausias sprendimas yra švietėjiška veikla, skatinanti profesijų etikečių naikinimą, įgalinanti moteris rinktis brangiau apmokamas profesijas ar užimti aukštesnes pareigas. Svarbus ir moterų verslumo skatinimas.

3.3. Diskriminacijos prevencija ir socialinis dialogas:

DK neįpareigoja darbdavio patvirtinti atskirų darbuotojų atrankos, įdarbinimo ar darbo vertinimo kriterijų dokumentų. Vis dėlto, nesant raštu reglamentuotų tvarkų, gali atsirasti prielaidos subjektyviam vertinimui ir diskriminacijai lyties ir (ar) kitais pagrindais. VDI nuomone, nepaisant galimos administracinės naštos, šių dokumentų patvirtinimo reikalavimas, įtvirtintas teisės aktuose, turėtų teigiamą poveikį diskriminavimo prevencijai ir ginčų sprendimui.

Taip pat akcentuotina darbuotojų atstovų svarba, nes jie atstovauja darbuotojų interesams ir padeda kontroliuoti darbdavio veiksmus darbo santykiuose. Darbuotojų atstovų nebuvimas ar tik formalus jų įtraukimas gali prisidėti prie vyrų ir moterų darbo užmokesčio atotrūkio. Todėl socialinio dialogo plėtojimas laikytinas itin svarbiu diskriminacijos prevencijai.

Atsižvelgiant į rezultatus bei į tai, jog Lietuvos Respublika iki 2026 m. birželio 7 d. yra įpareigota perkelti 2023 m. gegužės 10 d. priimtą Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2023/970 „Dėl darbo užmokesčio skaidrumo stiprinimo, siekiant užtikrinti vienodą atlygį už vienodą ar vienodos vertės darbą“, 2026 m. VDI planuoja skirti ypatingai didelį dėmesį darbdavių ir darbuotojų švietimui darbo užmokesčio skaidrumo bei vienodo darbo užmokesčio už vienodą ar vienodos vertės darbą naujo teisinio reguliavimo klausimais.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Atliktų pristatymų skaičius	1	1	Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VDI)

Įgyvendinant Plano priemonę 4.6 „**lygių galimybių ir nediskriminavimo principų laikymosi tyrimai įmonėse, įstaigose ir organizacijose, kuriose stebimas didžiausias moterų ir vyrų darbo užmokesčių atotrūkis**“, informacija pateikta prie priemonės 4.5.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Atliktų tyrimų skaičius	1	1	Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

5 uždavinys. Stiprinti tarpinstitucinį bei tarptautinį bendradarbiavimą ir bendradarbiavimą su socialiniais partneriais lygių galimybių srityje

Įgyvendinant Plano priemonę 5.1 „**užtikrinti Lygių galimybių tinklo veiklą**“, peržiūrima tinklo veikla, siekiant didinti efektyvumą.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Suorganizuotų susitikimų skaičius	2	0	SADM

Įgyvendinant Plano priemonę 5.2 „**dalyvauti tarptautinių organizacijų veikloje, skatinant įgyvendinti lygių galimybių ir nediskriminavimo principą**“, SADM dalyvauja Europos Sąjungos Tarybos darbo grupių ir komitetų, Europos Komisijos komitetų, Stojimo į Europos Sąjungą sutarties Akto 52 straipsnio komitetų ir darbo grupių veikloje per savo deleguotus asmenis, pavyzdžiui, Integracijos, migracijos ir išsiuntimo darbo grupės (IMEX), Prieglobsčio darbo grupės, Teisminio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose darbo grupės (COPEN), Pagrindinių teisių, piliečių teisių ir laisvo asmenų judėjimo darbo grupės (FREMP), Socialinių klausimų darbo grupės (SQWP), Aukšto lygio grupės dėl nediskriminavimo, lygybės ir įvairovės (E03328), Rasizmo ir rasinės diskriminacijos pogrupio (E01552/6), LGBTIQ lygybės pogrupio (E03529/6), Aukšto lygio darbo grupės dėl lyčių aspekto integravimo (E01240), Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programos komiteto (C64400), Prieglobsčio, migracijos ir integracijos ir Vidaus saugumo fondų komiteto (ISF-AMIF) (C43300), Vyrų ir moterų lygių galimybių patariamasis komiteto, Europos lyčių lygybės instituto Ekspertų forumo veikloje ir nuolat vertina bei teikia ekspertinius pastebėjimus rengiamiems dokumentams ir (ar) dalyvauja organizuojamuose renginiuose ir (ar) susitikimuose.

2025 m. dalyvauta 27-jame ir 28-jame plenariniuose Lyčių lygybės komisijos (GEC) posėdžiuose, organizuojamuose Europos Tarybos (Strasbūras, Prancūzijos Respublika). Posėdžiuose buvo aptariami klausimai, susiję su lyčių lygybe bei smurtu prieš moteris. 2025 m. GEC veikla:

- Priimtas klausimynas ir rodiklių sąrašas, skirtas valstybėms narėms teikti ataskaitas apie 2024–2029 m. Lyčių lygybės strategijos įgyvendinimą. Šis klausimynas ir rodiklių sąrašas, koordinuojant SADM, buvo užpildytas visų atsakingų institucijų, pagal kompetenciją, ir pateiktas Europos Tarybos GEC sekretariatui.
- Patvirtintas ir Europos Tarybos Ministrų Komitetui tvirtinti pateiktas rekomendacijų dėl lygybės ir dirbtinio intelekto projektas.
- Patvirtintas ir Europos Tarybos Ministrų Komitetui tvirtinti pateiktas technologijų sukkelto smurto prieš moteris rekomendacijų projektas.
- 2025 m. rugsėjo 17-18 d. Maltoje vyko Maltos pirmininkavimo Europos Tarybai renginys, metinė GEC konferencija – konferencija apie moterų dalyvavimą politinėje veikloje „Kova su seksizmu ir smurtu prieš moteris – esminis žingsnis siekiant lygiateisio dalyvavimo“. Šioje konferencijoje dalyvavo SADM atstovas.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Rekomendacijų ir vertinimų skaičius tarptautiniuose renginiuose	5	5+	SADM, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija

Įgyvendinant Plano priemonę 5.3 „**įgyvendinti kompetencijų ugdymo veiklas, padėsiančias užtikrinti tolygų lygių galimybių, moterų ir vyrų lygybės, apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje politikos formavimą ir įgyvendinimą vietos lygmeniu**“, 2025 m. lapkričio 27-28 d.d. Kaune, „Mokslo saloje“, įvyko metinė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos organizuojama mokslinė-praktinė konferencija „Pirmas žingsnis - lygios galimybės“. Jos metu buvo nagrinėjamos lygių galimybių, lyčių lygybės, įvairovės, apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje ir smurto prevencijos, nediskriminavimo bei asmenų su negalia temos.

Konferencijos pirmojoje dalyje vyko apdovanojimų įteikimo ceremonija. Dvylikai savivaldybių buvo įteiktos statulėlės ir padėkos raštai už nuopelnus bei pastangas, dirbant lygių galimybių, lyčių lygybės įgyvendinimo ir apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje srityse.

Į konferenciją susirinko daugiau nei šimtas skirtingų sričių specialistų iš visos Lietuvos. Renginio eigoje buvo perskaityti pranešimai, vykdytos dirbtuvės bei pravesta diskusija. Pranešimus parengė Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovai, socialiniai partneriai, nevyriausybinės organizacijos. Veiklos buvo orientuotos į institucijų bendradarbiavimo stiprinimą ir socialinių paslaugų bei smurto artimoje aplinkoje prevencijos priemonių sinergiją. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija siekė atkreipti dėmesį į tai, koks svarbus ir vertingas yra savivaldybių darbas, vykdant lygių galimybių, moterų ir vyrų lygių galimybių ir apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje politiką Lietuvos regionuose. Tikimasi, kad ši konferencija prisidės prie Lietuvos savivaldybių žengimo link visiško lygių galimybių įgyvendinimo ateityje. Į konferenciją susirinko per 100 dalyvių iš įvairių Lietuvos savivaldybių.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Suorganizuotų renginių skaičius	3	1	SADM

Įgyvendinant Plano priemonę 5.4 „**organizuoti diskusijas su savivaldybių administracijų atstovais dėl efektyvesnio lygių galimybių, moterų ir vyrų lygybės, apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje politikų įgyvendinimo savivaldos lygmeniu**“, 2025 m. lapkričio 27-28 d.d. Kaune, „Mokslo saloje“ vykusios SADM organizuotos metinės konferencijos, skirtos savivaldybių specialistams, dirbantiems lygių galimybių, lyčių lygybės ir apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje srityse metu buvo organizuojamos diskusijos dėl iššūkių ir galimybių įgyvendinant lygių galimybių, moterų ir vyrų lygių galimybių ir apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje politiką savivaldos lygmeniu.

Be to, SADM nuolat organizuoja susitikimus – diskusijas su savivaldybių administracijų atstovais, kurių metu aptaria lygių galimybių, moterų ir vyrų lygybės, apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje politikų įgyvendinimo savivaldos lygmeniu efektyvumą.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Suorganizuotų diskusijų skaičius	4	4+	SADM

Įgyvendinant Plano priemonę 5.5 „**įgyvendinti pilotinį lyčių lygybės, lygių galimybių koordinatorių projektą 5-iose savivaldybėse, kaip tai numatyta pažangos priemonėje Nr. 09-003-02-02-06 „Įgyvendinti lygių galimybių, lyčių lygybės principus“**“, lygių galimybių koordinatoriaus pareigybės modelis 2024 m. buvo pradėtas išbandyti 5-iose savivaldybėse.

Panevėžio miesto, Klaipėdos rajono, Ukmergės rajono, Jonavos rajono, Molėtų rajono savivaldybėse darbą pradėjo savivaldybės administracijos darbuotojas, koordinuojantis lygių galimybių, moterų ir vyrų lygybės ir apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje ir pagalbos smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems asmenims ar smurtą patyrusiems asmenims teikimo politikos formavimą ir įgyvendinimą vietos lygmeniu. Koordinatorius vietos lygmeniu užtikrina aktualių vietos lygmens teisės aktų parengimą, priemonių, skirtų lyčių lygybei, lygioms galimybės užtikrinti, įgyvendinimą, gerina apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje, prevencijos ir pagalbos nukentėjusiems, organizavimą. Veikla truko 18 mėnesių ir baigėsi 2025 m. rugsėjo mėn. Parengtas modelio vertinimas (metodika).

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Rodiklių, numatytų pažangos priemonės Nr. 09-003-02-02-06 „Įgyvendinti lygių galimybių, lyčių lygybės principus“ apraše, įgyvendinimas, procentais	100	100	SADM, savivaldybės, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija

6 uždavinys. Organizuoti visuomenės švietimo, lygių galimybių įgyvendinimo veiklas, inicijuoti teisėkūros iniciatyvas siekiant kovoti su rasizmu

Įgyvendinant Plano priemonę 6.1 „**parengti Lygių galimybių įstatymo pakeitimo projektą, įtvirtinant diskriminacijos dėl odos spalvos pagrindą**“, SADM 2022 m. IV ketvirtį surengė viešąją konsultaciją „Apsauga nuo diskriminacijos – ar teisinė apsauga veikia?“, jos rezultatai pateikti epilietis.lrv.lt interneto svetainėje. Ši konsultacija parodė poreikį įtvirtinti daugialypės, siejamosios diskriminacijos formas, papildomus diskriminacijos pagrindus (pavyzdžiui, dėl odos spalvos), išplėsti

apsaugą nuo diskriminacijos savarankiškai dirbantiems, peržiūrėti subjektų pareigas švietimo, darbo srityse, valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų pareigas. Šiuo metu yra į nacionalinę teisę yra perkeliama 2024 m. gegužės 7 d. Tarybos direktyva (ES) 2024/1499 dėl lygybės įstaigoms taikomų standartų vienodo požiūrio į asmenis, nepriklausomai nuo jų rasinės ar etninės kilmės, srityje, vienodo požiūrio į asmenis, nepriklausomai nuo jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos, užimtumo ir profesinėje srityje, vienodo požiūrio į moteris ir vyrus socialinės apsaugos srityje ir dėl galimybės naudotis prekėmis bei paslaugomis ir prekių tiekimo bei paslaugų teikimo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2000/43/EB ir 2004/113/EB, ir dėl 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1500 dėl lygybės įstaigoms taikomų standartų dėl vienodo požiūrio į moteris ir vyrus ir vienodų jų galimybių užimtumo ir profesinės veiklos srityje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2006/54/EB ir 2010/41/ES (toliau kartu – Lygybės įstaigų direktyvos). Lygybės įstaigų direktyvų nuostatos yra perkeliama į Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymą, kurio diskriminacijos pagrindų sąrašas yra pildomas odos spalvos pagrindu. 2025 m. parengtas Lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 pakeitimo įstatymo projektas pateiktas derinimui su suinteresuotomis institucijomis ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Parengtų pasiūlymų dėl teisės aktų pakeitimų skaičius	1	1	SADM

Įgyvendinant Plano priemonę 6.2 „**organizuoti viešus renginius, skatinančius toleranciją, sąmoningumą ir domėjimąsi Afrikos kilmės žmonių kultūra, istorija ir paveldu**“, informacija nepateikta.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Suorganizuotų viešų renginių skaičius	1	-	Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija

Įgyvendinant Plano priemonę 6.3 „**pasirašyti ir ratifikuoti Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos protokolą Nr. 12**“, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija pažymėjo, kad dėl vis dar esamo poreikio įvertinti Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių

apsaugos konvencijos 12 Protokolo (toliau – Protokolas) pasirašymo ir ratifikavimo perspektyvas 2025 m. Teisingumo ministerija nesiėmė tolimesnių veiksmų šios priemonės įgyvendinimui.

Pažymėtina, kad tinkamai neįvertinus galimų iššūkių susijusių su Protokolo pasirašymu ir ratifikavimu, gali kilti Protokolo įgyvendinimo problemų dėl galimo prieštaravimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Nepaisant to, Lietuvos Respublika yra 1966 m. gruodžio 16 d. Jungtinių Tautų tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto šalimi, kuriame įtvirtintas bendras diskriminacijos draudimas atitinkantis tarptautinius žmogaus teisių standartus.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Pasirašytų ir ratifikuotų protokolų skaičius	1	0	Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija

Įgyvendinant Plano priemonę 6.6 „**inicijuoti informacinės sistemos, skirtos neapykantos kalbai internete atpažinti, atnaujinimą ir užtikrinti jos veikimą**“, bendradarbiaujant su Žurnalistų etikos inspektoriatu tarnyba inicijuotas informacinės sistemos kovojant su neapykantos kalba internete atnaujinimas, taip siekiant sumažinti neapykantos kalbos apraiškų viešojoje erdvėje. interneto portaluose skelbiamą informaciją. 2025 m. buvo atlikti suplanuoti II etapo darbai: 1) produktas paleistas sistemoje; 2) atlikti diegimo darbai; 3) atliekami pakeitimai, susiję su svetainių naujinimu, įtraukiamos naujos svetainės, nauji rinktiniai elementai.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Pritaikytų ir palaikomų informacinių sistemų, skirtų neapykantos kalbai internete atpažinti, skaičius	1	1	SADM, Žurnalistų etikos inspektoriatu tarnyba

7 uždavinys. Organizuoti visuomenės švietimo, lygių galimybių įgyvendinimo veiklas, inicijuoti teisėkūros iniciatyvas, skatinant LGBTI+ asmenų teisių užtikrinimą

Įgyvendinant Plano priemonę 7.2 „**rengti mokymus sveikatos priežiūros specialistams, siekiant padidinti informuotumą apie gėjų ir biseksualių vyrų, lesbiečių ir biseksualių moterų,**

interlyčių ir translyčių asmenų su sveikata susijusius poreikius ir išvengti diskriminacijos bei stigmatizacijos teikiant sveikatos priežiūros paslaugas“, informacija nepateikta.

	Planuotas rodiklis	Pasiektas rodiklis 2025 m.	Atsakingas subjektas
Mokymuose dalyvavusių sveikatos priežiūros specialistų skaičius	100	-	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija